

บทที่ 5

บทสรุปและข้อ เสนอแนะ

บทสรุป

สืบเนื่องมาจากการเกิดอุบัติเหตุอันร้ายแรงขึ้นจำนวนหลายครั้งในระยะเวลาที่ไล่เลี่ยกันตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 ถึง พ.ศ.2534 โดยอุบัติเหตุเหล่านี้เกิดจากทรัพย์สินอันตรายเป็นสาเหตุ เช่น สารเคมี ปิโตรเคมี แก๊สระเบิด เรือบรรทุกน้ำมันระเบิด เป็นต้น การเกิดอุบัติเหตุขึ้นแต่ละครั้งส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากและความเสียหายที่จะต้องชดใช้เป็นจำนวนเงินก็ประมาณค่ามิได้ แต่ผู้ได้รับความเสียหายก็ไม่สามารถได้รับการเยียวยาตามความเป็นจริง อันเนื่องมาจากปัญหาของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในเวลานั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เสียหายจะได้รับการชดใช้เยียวยาตามความเป็นจริงเพราะในเวลานั้นมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้เสียหายได้รับการกระทำละเมิดนี้ หลายฉบับด้วยกัน โดยแยกเป็น 2 ประเภท

1. ปพพ. ได้แก่ มาตรา 420, 437 วรรคสอง เป็นกฎหมายหลัก
2. พรบ. วัตถุมีพิษ พ.ศ. 2510 และพรบ. อื่นๆ (ในที่มีจะวิจัยเฉพาะพรบ. วัตถุ

มีพิษ พ.ศ. 2510

จาก 1 ปพพ. มาตรา 420 และ มาตรา 437 วรรคสอง ในกรณีที่เกิดการละเมิดขึ้นเนื่องจากทรัพย์สินอันตราย มาตรา 437 วรรคสอง ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้โดยชัดเจนแล้ว แต่ปรากฏว่ามีการใช้กฎหมาย 2 มาตรานี้อย่างสับสนปนกัน กล่าวคือ โจทก์มักบรรยายฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบตามมาตรา 420 และ 437 ไปในคราวเดียวกัน โดยโจทก์จะบรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายเนื่องจากทรัพย์สินอันตรายที่อยู่ในความครอบครองของจำเลย ประหนึ่งว่า มาตรา 437 เป็นบทขยายของมาตรา 420 และเมื่อมีคดีมาสู่ศาล ก็ปรากฏจากคำพิพากษาของศาลเองว่ามีบางคดีศาลได้ตัดสินคดีโดยนำหลักของมาตรา 420 มาปนกับมาตรา 437 จริงอยู่ แม้โจทก์จะบรรยายฟ้องทั้งมาตรา

420 และ 437 ด้วยกัน ศาลก็สามารถตัดสินคดีให้ถูกต้องได้ หรืออาจจะทำให้ศาลใช้ 2 มาตรา นั้นกัน นอกจากนี้ยังอาจทำให้เข้าใจผิดได้ว่าความรับผิดในทางละเมิดต้องมีความผิดเสมอไป ซึ่งหลักความรับผิดของมาตรา 420 มีองค์ประกอบในการพิจารณา ดังนี้

1. ผู้กระทำผิดต้องกระทำผิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ
2. จำเลยจะอ้างเหตุสุดวิสัยหรืออ้างว่าผู้เสียหายเป็นผู้ผิดเอง เพื่อให้จำเลยหลุดพ้นจากความรับผิดหาได้ไม่
3. ในเรื่องภาระการพิสูจน์ หากโจทก์ฟ้องตามมาตรา 420 ศาลจะต้องใช้หลัก "ผู้ใดกล่าวอ้างถึง ผู้ที่มีหน้าที่มาสืบข้อเท็จจริงนั้น" (ปวิพ.มาตรา 84) ดังนั้นภาระพิสูจน์จึงตกแก่โจทก์ โจทก์มีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของจำเลย ซึ่งหากโจทก์สืบไม่ได้หรือสืบไม่สมหรือจำเลยพิสูจน์ได้ว่า ได้ใช้ความระมัดระวังเพียงพอแล้ว จำเลยไม่ต้องรับผิด โจทก์ก็ไม่ได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น เพราะการจะพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดเพราะความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของจำเลยนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย จะจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้เห็นของจำเลยฝ่ายเดียว

สำหรับองค์ประกอบในการพิจารณาของมาตรา 437 มีดังนี้

1. ผู้กระทำผิดนั้นกฎหมายได้กำหนดให้ "ผู้ครอบครอง" ทรัพย์สินอันตราย เป็นผู้ต้องรับผิด โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ครอบครองในขณะที่เกิดความเสียหาย เพราะมีฉันทาคติความว่าต้องเป็นผู้ครอบครองตามความเป็นจริงขณะเกิดความเสียหาย ผู้เสียหายอาจไม่ได้รับการเยียวยาเต็มที่ เพราะคดีส่วนใหญ่ผู้ครอบครองทรัพย์สินอันตรายมักจะได้แก่ผู้ขับขานพาหนะเพื่อทำการขนส่งทรัพย์สินอันตรายจากแห่งหนึ่ง ไปยังอีกแห่งหนึ่ง
2. ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากมาตรา 437 วรรคสอง ไม่ต้องอาศัยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ครอบครองเลย กล่าวคือแม้ความเสียหายจะเกิดขึ้นเองโดยไม่ต้องอาศัยการกระทำของผู้ต้องรับผิด ผู้ครอบครองก็ต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น เพราะความรับผิดตามมาตรา 437 เป็นความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) คือเป็นความรับผิดที่มีข้อยกเว้นให้แก่ตัวได้ ซึ่งตรงข้ามกับความรับผิดโดยสมบูรณ์ (Absolute Liability) ซึ่ง

ไม่มีข้อยกเว้นให้แก่ตัว ข้อยกเว้นดังกล่าว คือ เหตุสุดวิสัย หรือความผิดของผู้ต้องเสียหายเอง

3. ภาวะพิสูจน์ ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากลัทธิผลกการพิสูจน์

(Presumption of Liability) ในกฎหมายละเมิดมาจาก ประมวลแห่งเยอรมันประมวลแห่งฝรั่งเศส โดยมีค้วบที่นำพิจารณาและอาจถือได้ว่าเป็นแม่บทของการผลกการพิสูจน์ คือ มาตรา 422 ซึ่งบัญญัติว่า "ถ้าความเสียหายเกิดแต่การฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมาย โดยไม่มีที่ประสงค์เพื่อฟ้องบุคคลอื่น ๆ ผู้ใดทำการฝ่าฝืนเช่นนั้น ให้สันนิษฐานว่าผู้นั้นเป็นผู้ผิด" ซึ่งมาตรานี้เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ช่วยผ่อนคลายผู้เสียหายในการสืบพยาน โดยให้จำเลยเป็นฝ่ายนำสืบพิสูจน์ เพื่อมิให้ตนเองต้องรับผิดโดยมาตรา 437 ได้กำหนดเพียง 2 กรณี คือ เหตุสุดวิสัย หรือความผิดของผู้เสียหายเอง ดังนั้นหากจำเลยนำสืบ นอกจาก 2 กรณีนี้แล้ว จำเลยหาหลุดพ้นจากความรับผิดไม่

ส่วนพรบ. วัตถุประสงค์ พ.ศ. 2510 เป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2510 เป็นกฎหมายที่คุ้มครองผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากวัตถุประสงค์ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้ให้คำนิยาม "วัตถุประสงค์" ซึ่งหากเทียบกับพรบ. วัตถุประสงค์ พ.ศ. 2535 แล้วมีเนื้อหาสาระที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากพรบ. วัตถุประสงค์ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่บัญญัติโดยการปรับปรุงแก้ไขพรบ. วัตถุประสงค์ พ.ศ. 2510 นั้นเอง แต่มิได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดทางแพ่งไว้ ดังนั้นหลักกฎหมายที่จะนำมาใช้เป็นหลักในการกำหนดความรับผิดทางแพ่งเกี่ยวกับความเสียหายอันเกิดจากวัตถุประสงค์ จึงต้องนำหลักกฎหมายเรื่องละเมิดมาปรับใช้ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาหลายประการดังที่วิจัยมาดังกล่าวข้างต้น

ดังนั้น จึงได้มีความริเริ่มที่จะปรับปรุงกฎหมาย ให้มีผลบังคับได้อย่างจริงจัง ให้กฎหมายสามารถเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ได้รับความเสียหายตามความเป็นจริงและเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นอีกเนื่องจากในปัจจุบันมีการนำเข้าสู่สารเคมีที่อันตรายทั้งต่อมนุษย์ สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อมเข้ามาเพื่อใช้ในกิจการอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก จึงได้มีหน่วยงานของเอกชนต่างๆ เช่น คณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน (คปอศ) (The Co-Ordinating Committee for Primary Health Care of Thai NGOS (CCPN) ได้ร่วมกับคณะกรรมการองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อการรณรงค์ป้องกันอหิวาตกโรค นักวิชาการสื่อ

มวชนต่างๆ จัดเสวนาเรื่อง "ข้อจำกัดและทางออกของพรบ. วัตถุประสงค์" เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2534¹ โดยมีเนื้อหาที่ต้องการให้จำกัดการนำเข้าสารเคมีซึ่งบางชนิดหลายประเทศได้เลิกใช้แล้ว แต่ยังมี การนำเข้ามาอีก การขึ้นทะเบียนของสารเคมี การเพิ่มคำนิยามของผู้ผลิต, ผู้ใช้ กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ชัดเจน ในที่สุดจึงได้มีการตราพรบ. วัตถุประสงค์ราย พ.ศ. 2535 โดยการประกาศยกเลิก พรบ. วัตถุประสงค์ พ.ศ. 2510 โดยทำการแก้ไขปรับปรุงในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้กฎหมาย รวม 4 ประการ

1. ปัญหาความไม่สมบูรณ์ของกฎหมายปัจจุบันซึ่งมีหลายฉบับและซ้ำซ้อนกัน
2. การควบคุมวัตถุประสงค์ราย โดยกำหนดชนิดของวัตถุประสงค์ราย
3. กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ
4. ปรับปรุงระบบความรับผิดชอบทางแพ่งให้มีความชัดเจนขึ้น โดยกำหนดให้

บุคคลใดบ้างที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งก่อนมีพระราชบัญญัติฉบับนี้ผู้เสียหายสามารถฟ้องเฉพาะผู้ครอบครองทรัพย์สินอันตรายตามมาตรา 437 วรรค 2 ให้รับผิดชอบได้เท่านั้น ไม่รวมถึงผู้ผลิต ผู้ใช้ ผู้จำหน่าย ฯลฯ ด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีพรบ. วัตถุประสงค์ราย พ.ศ. 2535 บังคับใช้แล้ว ยังปรากฏปัญหาที่เกิดขึ้นอีกหลายประการดังนี้

1. ในแง่ของการใช้กฎหมาย ซึ่งปพ. มาตรา 437 วรรคสอง และ พรบ. วัตถุประสงค์ราย พ.ศ. 2535 ต่างเป็นกฎหมายที่มุ่งจะคุ้มครองความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดเนื่องจากทรัพย์สินอันตราย ฐานะของพรบ. วัตถุประสงค์ราย พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายพิเศษโดยมีปพ. มาตรา 437 วรรคสองเป็นกฎหมายทั่วไป ซึ่งตามหลักทั่วไปแล้ว กฎหมายพิเศษย่อมมีผลยกเลิกกฎหมายทั่วไป แต่จากมาตรา 57 ของพรบ. วัตถุประสงค์ราย พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบทางแพ่งกลับบัญญัติว่า ไม่ถือเป็นการลบล้างหรือจำกัดหน้าที่และความรับ

¹ สรุปรายงานการเสวนาเรื่อง "ข้อจำกัดและทางออกของพรบ. วัตถุประสงค์" คณะกรรมการประสานงานองค์การเอกชนเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน (กปอศ.)

ผิดทางแห่งที่บุคคลมีอยู่ตามบทบัญญัติในหมวดอื่น หรือของบทกฎหมายอื่น ซึ่งหมายความว่าให้ใช้บังคับได้ เพราะพรบ. วัตถุประสงค์ราย พ.ศ. 2535 ไม่ได้บัญญัติส่วนนี้ไว้ จึงมีกฎหมายใช้คำสันทนทดแทนให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดอื่น ผู้เขียนเห็นว่าวัตถุประสงค์ของมาตรา 57 แห่งพรบ. วัตถุประสงค์ราย พ.ศ. 2535 มุ่งที่จะให้การชดเชยค่าเสียหายทางแพ่งให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดอื่น ซึ่งหมายถึงการใช้คำสันทนทดแทนและค่าเสียหายซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 438 ถึงมาตรา 447 ยกเว้นมาตรา 448 ซึ่งเป็นเรื่องอายุความของสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายซึ่งพรบ. วัตถุประสงค์ราย พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะแตกต่างจากบทบัญญัติในมาตรา 67 วรรค 1 นอกจากนั้นยังบัญญัติให้อายุความระงับคดีอยู่ในกรณีที่มีการเจรจาเกี่ยวกับคำสันทนทดแทนได้ด้วยซึ่งบทบัญญัติในหมวดอื่นว่าด้วยอายุความอันเป็นหลักทั่วไปที่จะให้การเจรจาเกี่ยวกับคำสันทนทดแทนเป็นเหตุให้อายุความระงับคดีอยู่

2. ในแง่ของบุคคลผู้ต้องรับผิดชอบ เดิม บทบัญญัติมาตรา 437 วรรค 2 บัญญัติให้ "ผู้ครอบครอง" ทรัพย์สินอันตราย ต้องรับผิดชอบในผลละเมิด ซึ่งบุคคลที่อยู่ในความหมายของ "ผู้ครอบครอง" นั้นจากคำพิพากษาของศาลที่ผ่านมาก็ได้ตัดสินไว้อย่างถูกต้องแต่เป็นการตัดสินให้ผู้มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับทรัพย์สินอันตรายเป็นผู้ครอบครอง ศาลไม่เคยไปไกลถึงขนาดตัดสินให้ผู้จำหน่าย ผู้ผลิต ผู้ขาย ฯลฯ ต้องรับผิดชอบเนื่องจากถ้อยคำของกฎหมายไม่เปิดช่องให้ผู้ครอบครองเสียหายถึงขนาดดังกล่าว พรบ. วัตถุประสงค์ราย พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ได้บัญญัติขยายให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ครอบครองไม่ว่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น และไม่ว่าจะเป็นการมีไว้เพื่อขาย เพื่อขนส่ง เพื่อใช้เพื่อประการอื่นใดและรวมถึงการทิ้งอยู่หรือปรากฏอยู่ในบริเวณที่อยู่ในความครอบครองด้วย ซึ่งเป็นการขยายความรับผิดชอบไปให้กับบุคคลที่มีหลักเกณฑ์ตามมาตรา 4 นี้เป็นผลให้ผู้เสียหายได้รับความคุ้มครองมากขึ้น เพิ่มโอกาสที่จะได้รับชดเชยค่าเสียหายได้มากขึ้น เพราะโจทก์สามารถฟ้องบุคคลเหล่านี้ในคราวเดียวกันได้หรือหากฟ้องเพียงคนเดียว ผู้ที่ถูกฟ้องยังสามารถใช้สิทธิไล่เบียดกันเป็นทอดๆ ได้อีกตามมาตรา 68 ซึ่งเหตุที่พรบ. วัตถุประสงค์ราย พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติให้บุคคลต้องรับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าวมากขึ้น เนื่องจากวัตถุประสงค์ราย (ตามประกาศให้เป็นวัตถุประสงค์รายตาม พรบ. ฉบับนี้) มีผู้เกี่ยวข้องใกล้ชิดไม่เพียงเฉพาะผู้ครอบครองผู้เดียวเท่านั้น ยังมีบุคคลอื่นๆ ที่น่าจะต้องมีความรับผิดชอบด้วย เช่น ผู้ผลิต ผู้ขนส่ง ผู้จำหน่าย เป็นต้น ซึ่งเป็น

บุคคลที่วัดอุณฺทรายได้ผ่านการครอบครองของเขาก่อนที่จะมาถือผู้ครอบครองหากให้ผู้ครอบครองรับผิดชอบคนเดียวจะเป็นการไม่ยุติธรรม และโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการชดเชยค่าเสียหายก็มีได้ไม่เต็มที่ ดังนั้น หากเป็นกรณีทรัพย์ที่ก่อความเสียหายเป็นทั้งทรัพย์อันตราตามความหมายของมาตรา 437 วรรคสอง และเป็นวัดอุณฺทรายตามประกาศของทางราชการตาม พรบ. วัดอุณฺทราย 2535 ด้วย ก็ยังจะเป็นการเพิ่มความคุ้มครองให้แก่ผู้เสียหายมากขึ้น ในแง่ของการเยียวยาความเสียหายเพราะสิทธิที่จะฟ้องคดีแพ่ง เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับวัดอุณฺทรายดังกล่าวรับผิดชอบในความเสียหายมีกว้างขวางขึ้นกว่าที่บัญญัติไว้ใน พรบ. มาตรา 437 วรรคสอง

3. ในแง่ของวัดอุณฺทรายที่จะได้รับความคุ้มครองตาม พรบ. ฉบับนี้ ตามมาตรา 18 วรรคสอง ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อระบุชื่อหรือคุณสมบัติของวัดอุณฺทราย ชนิดของวัดอุณฺทราย กำหนดเวลาการใช้บังคับและหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการควบคุมวัดอุณฺทรายดังกล่าว ดังนี้หากผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มิไว้ในครอบครอง ซึ่งวัดอุณฺทรายก่อนมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มิไว้ในครอบครองก็ไม่ต้องมีความรับผิดชอบตามมาตรา 71, 72, 73 และ 74 วัดอุณฺทรายเหล่านั้นก็ไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งในเรื่องนี้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบจะต้องจัดการประกาศตามมาตรา 20 ให้รวดเร็วเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนเพราะในปัจจุบันมีการนำเข้าสารเคมีหรือวัตถุมีพิษมีอันตราเข้ามาใช้ในการปรเภทอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากซึ่งหากเกิดความเสียหายขึ้นแล้วผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงคือประชาชน และผู้บริโภคโดยตรง ปัจจุบันได้มีการประกาศบัญชีรายชื่อวัดอุณฺทรายซึ่งมีผลใช้บังคับแล้ว² ซึ่งจากบัญชีรายชื่อดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นรายชื่อของวัดอุณฺทรายโดยสภาพไม่รวมถึงวัดอุณฺทรายอย่างอื่น เช่น วัดที่เกิดอันตรา โดยความมุ่งหมายที่จะใช้หรือโดยอาการกลไกของทรัพย์นั้น ตามนัยของทรัพย์อันตราตาม พรบ. มาตรา

² ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัดอุณฺทราย พ.ศ. 2538, ประกาศ ณ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538.

437 วรรค 2 พรบ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 จึงมุ่งคุ้มครองเฉพาะวัตถุอันตรายที่มีอันตรายโดยสภาพเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่บัญญัติถึงความรับผิดชอบทางแพ่ง เนื่องจากทรัพย์สินหรือวัตถุอันตรายอยู่สองฉบับด้วยกัน ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพรบ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ซึ่งกฎหมายทั้งสองฉบับมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคุ้มครองผู้ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากทรัพย์สินและวัตถุอันตราย โดยเฉพาะพรบ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากวัตถุอันตราย เพื่อควบคุมวัตถุอันตราย ให้อยู่ในความควบคุมของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นให้เกิดได้ยากขึ้นเป็นเบื้องต้น แต่เมื่อพิจารณา ในเนื้อหาของตัวบทกฎหมายทั้งสองฉบับแล้ว เห็นว่ากฎหมายทั้งสองฉบับมิได้มีความแตกต่างหรือขัดกันในแง่ของการใช้กฎหมาย จะเห็นว่าพรบ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่ช่วยเสริม ปพพ. มาตรา 437 วรรค 2 ให้มีการใช้กฎหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะลำพัง ปพพ. มาตรา 437 วรรค 2 อาจจะไม่สามารถครอบคลุมความรับผิดและเยียวยาให้ผู้เสียหายอย่างสมบูรณ์ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะ เพื่อให้กฎหมายทั้งสองฉบับคุ้มครองและเยียวยาผู้เสียหาย ให้ได้รับการชดเชยค่าเสียหายตามความเป็นจริงมากขึ้น พร้อมทั้งมีมาตรการเสริมต่างๆ ดังนี้

1. เนื่องจากวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายใหม่และมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมวัตถุที่ถือว่าเป็นอันตราย เพื่อเป็นการป้องกันและระงับอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งมาตรา 17 ก็ได้ระบุให้มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลวัตถุอันตรายขึ้นในกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานในเรื่องข้อมูลของวัตถุอันตรายกับส่วนราชการต่างๆ รวมทั้งจากภาคเอกชน เพื่อรวบรวมและให้บริการข้อมูลทุกชนิดที่เกี่ยวกับวัตถุอันตราย ตั้งแต่การมีอยู่ การนำเข้า หรือการผลิตภายในประเทศ การเคลื่อนย้าย การใช้สอย การทำลาย และการอื่นใดอันเกี่ยวเนื่อง โดยผู้เขียนขอเสนอแนะ ให้จัดศูนย์ข้อมูลวัตถุอันตรายในลักษณะที่สามารถติดต่อไปยังหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้ด้วย (net work) ทั้งนี้ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันกับวัตถุอันตรายที่มีการจำหน่าย ผลิต นำเข้า ส่งออก

2. สมควรให้มีการจัดตั้งกองทุนทดแทนเนื่องจากทรัพย์สินอันตราย อย่างที่ประเทศญี่ปุ่น ได้จัดให้มีการตรากฎหมาย Law for the Compensation of Pollution Related Health Injury ซึ่งบัญญัติให้เงินกองทุนทดแทนความเสียหายอันเกิดจากวัตถุพิษ โดยผู้เสียหายไม่ต้องร้องเรียนผ่านกระบวนการทางศาล สำหรับประเทศไทย ผู้เขียนเห็นว่ากองทุนทดแทนเนื่องจากทรัพย์สินอันตรายนี้ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ผู้จำหน่าย โดยกำหนดชำระเป็นรายปีและมีอัตราค่าธรรมเนียมลดหลั่นเป็นลำดับกันไปแล้วแต่ความสำคัญที่ใกล้ชิดกับความเสียหายเป็นหลัก ส่วนในกรณีของผู้เป็นเจ้าของยานพาหนะที่ขนส่ง (ผู้ขนส่ง) บัดนี้ได้มี พรบ.คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 โดยกำหนดให้ต้องทำประกันภัยบุคคลที่สามในความเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุบนท้องถนน โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ต่างๆ กัน แล้วแต่ประเภทของยานพาหนะ และให้บริษัทประกันภัยโดยกำหนดความรับผิดชอบในวงเงินจำนวนแน่นอนในกรณีบาดเจ็บหรือเสียชีวิต

3. ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนให้มีความรู้และเข้าใจถึงสิทธิต่างๆ ตามกฎหมายเพื่อให้ประชาชนได้ใช้สิทธิถูกต้อง และเป็นประโยชน์มากที่สุดสำหรับเขาเมื่อเกิดการละเมิดสิทธิเนื่องจากทรัพย์สินหรือวัตถุอันตราย โดยให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจะเผยแพร่ความรู้ และที่ผู้เขียนอยากเสนอแนะให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะส่งเสริมจัดให้มีการศึกษาในหลักสูตรการเรียนของนักศึกษาในภาควิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะนิติศาสตร์ ควบคู่กับการเรียน ปพพ. ลักษณะละเมิด เพื่อเป็นการกระจายความรู้ที่ถูกต้องให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และรวมไปถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ให้ความรู้ คำแนะนำต่างๆ แก่ฝ่ายประกอบธุรกิจ เช่นผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ชี้แจงให้เข้าใจกฎหมายเกี่ยวข้องกับวัตถุอันตรายให้มากที่สุด สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่บุคคลเหล่านี้ต้องเข้ามาผูกพัน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้ใช้ความระมัดระวังมากขึ้นในการผลิตจำหน่าย เพราะถ้าบุคคลเหล่านี้ทราบว่าหากตนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเขาจะได้รับการโทษอย่างไร แต่ถ้าเขาทราบและเข้าใจแล้ว ปัญหาความรับผิดที่เคยเกิดขึ้นแล้วก็จะไม่เกิดขึ้น

หากข้อเสนอแนะเหล่านี้ได้กระทำอย่างจริงจังตามหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้เขียนเห็นว่า เป็นวิธีที่จะทำให้ผู้เสียหายได้รับชดเชยความเสียหายตามความเป็นจริงและเป็นธรรมมากขึ้น